

7.20 Hulpmiddelen bij metselen op middeleeuwse prenten .

Dit is een analyse van de figuren uit het boek van Frieda van Tyghem^{Thyg} en Coldstream^{Cold}

Op geen enkele prent ziet men metseldraad gebruiken. Tyghem zegt hierover (deel I):

Een gereedschap dat wellicht veel werd gebruikt, doch wegens zijn onopvallendheid zelden of nooit werd afgebeeld, is de metseldraad. Dit is een dun touw dat de richting van de strekvoegen aangeeft bij het metselen. De stenen worden een weinig verwijderd van de draad gelegd.

In een leperse bouwrekening vindt men volgende post: "Item pour: pacgharen dont on fist lines as machons : 10 d" Het is goed mogelijk dat met die "lines" metseldraad werd bedoeld.

Coldstream zegt in het geheel niets over metseldraad.

jaar	Bron: Afbeelding Nummer uit Tyghem	Schiet- lood	loodrei	horde	Staande steiger	Schiet- steiger	Schoor- steiger	geen steiger (men met- selde van binnen uit)	Baksteen Natuurst. ¹⁾
11 ^{de} eeuw	6				X ⁴⁾				N
1175-1185	11							X	N
1180	12						X		N
12 ^{de} eeuw	18							X	N
13 ^{de} eeuw	23			X			X		N
13 ^{de} eeuw?	24						X		N
Ca 1250	27	X	X					X	B
13 ^{de} eeuw	31							X	N
13 ^{de} eeuw	41							X	B
13 ^{de} eeuw	42							X	B
13 ^{de} eeuw	46	X						X	B
14 ^{de} eeuw	57		X						B
1339	58					X ²⁾			?
14 ^{de} eeuw	66							X	?
14 ^{de} eeuw	75	X							
1365	77					X			
1380				X					
14 ^{de} eeuw	78						X		B
1383	79					X			N
1385	80				X				?
13 ^{de} , 14 ^{de} E	89		X						?
Ca 1400	90							X	N
1411	97							X	N
1400-1430	104					X			?
1437	108							X	N
1439	114					X			B
1447	117 ³⁾		X		X				B
1465	118				X				B
1450-60	121				X				B
1490	126				X				B
15 ^{de} eeuw	127			X					
15 ^{de} eeuw	130						X ²⁾		B
15 ^{de} eeuw	134	X						X	B
15 ^{de} eeuw	135				X				N

jaar	bron	Schiet-lood	loodrei		Paal-steiger	Schiet-steiger	Schoor-steiger	geen steiger	Baksteen Natuurst. ¹⁾
15 ^{de} eeuw	141				X				?
1470	152				X				B
1430	155					X			B
1478	157							X	B
1479	158					X			N
1452-1479	159				X				B
1480	161					X ²⁾			B
1494	168	X						X	B
15 ^{de} eeuw	173							X	N
16 ^{de} eeuw	190				X				?
16 ^{de} eeuw	191						X ²⁾		?
1517	198					X			B
16 ^{de} eeuw	200					X			B
1531	211				X ⁴⁾				?
1542	216							X	N
1540	221	X ⁵⁾						X	?
1547	223 ^{b)}		X						
16 ^{de} eeuw	224				X ⁷⁾	X ⁷⁾			N?
16 ^{de} eeuw	261							X	N
16 ^{de} eeuw	262							X ⁸⁾	N
16 ^{de} eeuw	263							X	?
1558-1614	267				X				?
	Coldstream					X			N
	Coldstream, p.52				X				

- 1) Natuursteen als de steenafmetingen t.o.v. figuren als blokken suggereert, baksteen als duidelijk metselverband zichtbaar is.
- 2) Open gaten nog zichtbaar.
- 3) Figuur 6-16 in boek.
- 4) Paal is boomstam met nog takken er aan.
- 5) Schietlood op rei.
- 6) Op deze prent is een toestel afgebeeld met een balk aan een kolom met voet. Aan de balk hangen 4 schietloodjes. Het lijkt er op dat hiermee een metselprofiel in het horizontale vlak uitgezet kon worden.
- 7) Hier ziet men een combinatie van schiet- en paalsteigers.
- 8) De prent laat de binnenkant van een muur zien waar metselaars bezig zijn.
- 9) Een horde werd gebruikt als platform in een steiger, hij bestond uit een vlechtwerk van roeden en tenen.